

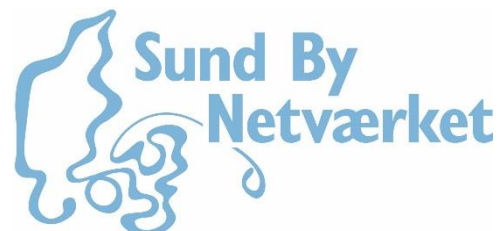
16

Veje til en røgfri skoletid i grundskolen

16 kommuners vidensdeling

om processen henimod røgfri skoletid, 2018

F R E D E R I K S B E R G
K O M M U N E

Forsidebillede: Colourbox.com. Som alternativ til rygning kan eleverne blandt andet dyrke sport i frikvartererne.
Alle billeder i publikationen er fra Colourbox.com

Kataloget er udarbejdet af Sund By Netværkets Tobakstemagruppe, arbejdsgruppen: Røgfri Skoletid i grundskolen v. Hanako Matsuzawa Larsen, Iben Lykke Eggertsen, Louise Morris Jones & Louise Theilgaard

November 2018

Indhold

Vi er mange, der vil samme vej	5
Idekatalog til den politiske sagsfremstilling.....	6
Aalborg Kommune	11
Billund Kommune.....	12
Favrskov Kommune	14
Frederiksberg Kommune	17
Haderslev Kommune.....	20
Halsnæs Kommune	21
Holstebro Kommune	23
Københavns Kommune	25
Middelfart Kommune.....	28
Odense Kommune.....	30
Randers Kommune.....	32
Silkeborg Kommune.....	33
Syddjurs Kommune.....	34
Sønderborg Kommune.....	36
Varde Kommune.....	37
Vejle Kommune	38
Kontaktpersoner.....	39

Vi er mange, der vil samme vej

Inden for de sidste par år, er fokus på tobak blandt unge, øget. Det kan siges meget enkelt: flere unge ryger. Fra 2013 til 2017 er der sket en stigning i andelen af 16-24-årige, der ryger. Blandt de 20-24-årige er det hver femte, der ryger dagligt.

Unge under 18 år må ifølge loven ikke købe tobak. Men mange steder, må de gerne ryge i skoletiden. Det hænger ikke sammen. Unge skal ikke lære at ryge i skolen. Politikere, chefer for skoleområdet, skoleledere, medarbejdere og forældre er alle ansvarlige for at sikre de rammer, der tilbydes læring i. Det er vores ansvar at disse rammer, som vi tilbyder vores børn og unge i mange timer om dagen, medvirker til trivsel, læring, fællesskaber og sundhed.

Forældre er de vigtigste voksne i børn og unges liv. Og forskningen viser, at pædagogen og læreren er den næst-vigtigste voksne i børn og unges liv. Derfor giver det mening at også den tobaksforebyggende indsats er et parløb mellem forældre og skole – for at kunne løfte alle børn og unge og ikke bidrage unødigt til den sociale ulighed i sundhed.

Udvikling sker i fællesskab. Hvis vi vil gå hurtigt, kan vi gå alene, men vil vi gå langt, må vi gå sammen. Ovenstående argumenter for røgfri skoletid peger i retning af, at et strukturelt forebyggende tiltag som røgfri skoletid er til gavn for alle, uden at nogen stigmatiseres. I Sund By Netværkets tobakstemagruppe har vi, i dette katalog, samlet erfaringer med processen henimod indførelse af røgfri skoletid, og vi håber, at praksiserfaringerne kan inspirere andre til handling, så vi i 2030 ser de første røgfri generationer vokse op.

Rigtig god fornøjelse.

Idekatalog til den politiske sagsfremstilling

Argumenterne for røgfri skoletid er mange. Vi har i løbet af efteråret 2018 samlet alle de bidragende kommuners argumentation for røgfri skoletid nedenfor, og delt dem op i temaer.

FOREBYGGELSE

- Vi vil forebygge rygestart
- Vi får mest sundhed for pengene når vi laver strukturel forebyggelse
- Det er vigtigt med en forebyggende indsats allerede i folkeskolen, så de unge rustes til at sige nej til tobakken senere i livet.
- Faldet af rygere blandt unge er stagneret – mange unge begynder fortsat at ryge (ca. 40 børn og unge begynder at ryge hver dag)
- Alle ved i dag, hvor farligt det er at ryge. Oplysning er ikke nok til at få færre børn og unge til at tænde den første cigaret. Det er vores fælles ansvar at tage ansvar for de rammer vi tilbyder børn og unge, herunder folkeskolen, og her er røgfri arbejdstid og røgfri skoletid to dokumenterede tiltag hvad angår strukturel forebyggelse.
- Undersøgelse viser også, at jo tidligere rygedebut des større risiko for afhængighed af tobak. Personer, der starter med at ryge i teenageårene, har også sværere ved at holde op igen, de er i højere risiko for at blive storrygere og for at udvikle en tobaksrelateret sygdom.

TOBAKKENS SKADEVIRKNINGER

- Ud over at 9,3 procent af alle unge under 18 år i dag kommer til at dø af rygning, hvis de fortsætter med at ryge (hvilket er argumentation nok i sig selv), er konsekvenserne ved rygning mange. Der er øget risiko for kræft, hjertekarsygdom, rygerlunger, sår som har sværere ved at hele, hoste, influenzaer igen og igen fordi immunforsvaret fungerer dårligere osv. Rygere dør i gennemsnit 10 år tidligere, end hvis de ikke røg. Samtidig skal personer, der ryger, ofte leve mange år med sygdom, inden de dør

- Vi vil beskytte børn og unge mod tobakkens skadelige virkninger
- Der er store sundhedsmæssige konsekvenser ved rygning, og derfor skal det være svært at begynde at ryge
- Cigaretter indeholder 70 kræftfremkaldende stoffer, inkl. stoffer, som også findes i produkter fra hverdagen, eksempelvis sprit, lim, benzin, salmiak spiritus, neglelak fjerner, insektgift m.fl. Det skal børn og unge ikke eksperimentere med at inhalere eller bruge i skoletiden.
- Tobaksrygning er den livsstilsfaktor, der har størst negativ indflydelse på vores sundhed og er medvirkende årsag til langvarig belastende sygdom og død.

RAMMER

- Vi er som politikere, skolechefer, skoleledere, medarbejdere og forældre ansvarlige for de rammer vi tilbyder læring i. Det er vores ansvar at disse rammer, som vi tilbyder vores børn og unge, medvirker til trivsel, læring, fællesskaber og sundhed.
- Røgfri skoletid skal være med til at skabe et fællesskab uden røg
- Når eleverne ser kammerater og undervisere ryge, får de nemt det indtryk, at rygning er en accepteret del af det sociale fællesskab på skolen og lærer at forbinde cigaretter med pause, snak og kammeratskab.
- En skole havde fokus på, at eleverne ikke skulle forlade skolen i skoletiden, ikke kun med henblik på rygning, men med fokus på en bredere sundhedsindsats i forhold til mad, men også med fokus på, at nogen elever følte sig ensomme i frikvarterne, når kammeraterne forlod skolen (Halsnæs Kommune). Vi kan ikke passe på dem, når ikke de er på skolen.
- De fleste argumenter følger argumenterne i "Røgfri Fremtid". Ønsket er at være gode rollemodeller for eleverne, samt lave miljøer der opfordrer til røgfrihed. Der bør desuden være fokus på snus og e-cigaretter, som opleves at fylde mere og mere på skolerne.
- Det er et fælles ansvar for politikere, skoleledere, medarbejder og forældre, at give børn og unge gode rammer for læring, trivsel, fællesskab og sundhed. Røgfri skoletid fremmer en røgfri kultur på og omkring skolerne, da synligheden ikke frister elever til at prøve at ryge. Dette fordi rygning i høj grad har en social faktor.
- Undersøgelse viser en markant stigning i andelen af elever, der ryger i skiftet fra 8. til 9. klasse. Det gælder både i forhold til cigaretter og e-cigaretter.

LOVGIVNING

- Unge under 18 år må ifølge loven ikke købe tobak. Men mange steder, må de gerne ryge i skoletiden. Det hænger ikke sammen. Unge skal ikke lære at ryge i skolen. Og det er vores ansvar at sørge for rammer der sikrer dette.
- Vi ønsker at understøtte forbud mod salg af tobak til børn og unge under 18 år samt lovkrav om, at elever ikke må ryge på skolens matrikel.

RØGFRI ARBEJDSSTID

- Når der er røgfri arbejdstid i kommunen, er medarbejderne gode rollemodeller for de unge.
- Når der er røgfri arbejdstid i kommunen, har lærerne dermed også røgfri arbejdstid. Et dansk studie blandt elever i 9. klasse viser, at elever, der oplever, at lærerne ryger udendørs, har 80 % højere risiko for selv at ryge. Et studie fra USA understøtter samme konklusion.

SOCIAL ULIGHED I SUNDHED

- X:IT, og herunder Røgfri Skoletid, bidrager til at mindske den sociale ulighed i sundhed hvad angår børn, unge og rygning, når vi forebygger rygestart.
- Røgfri skoletid er et strukturelt forebyggelsestiltag. Erfaringer med strukturel forebyggelse viser, at særligt socialt udsatte børn og unge profiterer af sådanne indsatser.
- Tobaksrygning er den væsentligste faktor til den voksende ulighed i sundhed.

X:IT, KRÆFTENS BEKÆMPELSE

- Der er 50% færre rygere på X:IT skoler, der implementerer alle tre elementer (røgfri skoletid, undervisning og forældreinddragelse)
- Overgange fra folkeskole til ungdomsuddannelser: Skiftet fra folkeskole til ungdomsuddannelse regnes som en risikoperiode for rygning, da de unge møder nye sociale fællesskaber, hvor rygning kan spille en vigtig rolle. Flere af de elever der i folkeskolen kun ryger engang imellem, bliver i løbet af teenageårene dagligrygere, hvis

de kommer ind i et miljø, hvor det er almindeligt at ryge. Der er derfor vigtigt, at sætte ind med en forebyggende indsats allerede i folkeskolerne, så de unge rustes til at sige nej til tobakken senere i livet. Udenlandske studier har undersøgt langtidseffekten af tobaksforebyggende indsatser tilsvarende X:IT. Her er det dokumenteret, at tiltagene har en langtidseffekt, hvilket også formodes at være gældende for X:IT Se mere på <http://www.xit-web.dk/>

DATA OG STATISTIK

- Knap hver femte af de unge, der ryger, røg første gang i skoletiden. Og hos dem, der allerede ryger eller tidligere har røget, melder rygetrangen sig ofte i løbet af skoledagen. (Kræftens Bekæmpelse)
- Vi følger som kommune udviklingen i børn- og unges rygning i de årlige udskolingsundersøgelser samt den Regionale Sundhedsprofil som omfatter unge fra 16+. De seneste undersøgelser viser at flere unge er dagligrygere.
- Kommunernes Landsforening offentliggjorde i januar 2018 udspillet "Forebyggelse for fremtiden – samling af anbefalinger", hvor anbefaling 04/ indebærer at: "Flere skal vælge et røgfrit liv, og ingen børn og unge skal begynde at ryge".
- Vidensråd for forebyggelse udgav i 2018 rapporten "Forebyggelse af rygning blandt børn og unge – hvad virker". Publikationerne har bidraget til at sætte rygning på den politiske dagsorden.
- Undersøgelsen fra Sundhedsprofilen 2018, stigning af andelen af daglige 16-34-årige københavnere
- Undersøgelsen fra Kræftens Bekæmpelse og Trygfonden 2017, viser at 3 ud af 5 unge bliver fristet til at ryge i skoletiden
- Andelen af dagligrygere er ikke faldet siden 2013
- 16,3 % af odenseanerne ryger i dag dagligt, 18,5% i Region Syddanmark ryger dagligt og på landsplan er det gældende for 16,9%
- Mange har held med at stoppe, men der kommer nye rygere til – primært børn og unge, og de bliver yngre og yngre
- 71,5 % af dem, der ryger dagligt, vil gerne holde op
- 72 % af de personer, der ryger eller tidligere har røget, ville ikke ryge, hvis de skulle leve deres liv om

MOTIVEREDE SKOLER

- Ca. 1/3 af de københavnske skoler har frivilligt været i dialog med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen med fokus på røgfri skoletid siden 2016 (Københavns Kommune).

RØGFRI FREMTID

- Brug partnerskabet af Røgfri Fremtid som løftestang.
- Røgfri Fremtids mål lyder, at der i 2030 er under 5 % rygere, samt at ingen børn og unge ryger. Sundhedsafdelingen har udarbejdet en Handleplan for Røgfri Fremtid. Et af punkterne heri er røgfri skoletid.

Se mere på <https://www.roegfrifremtid.dk/>

Aalborg Kommune

Status på røgfri skoletid:	Der er røgfri skoletid på alle grundskoler i kommunen
Vedtagelse af røgfri skoletid:	Byrådet traf beslutningen i forbindelse med vedtagelsen af kommunens sundhedspolitik 2012-2014.
Initiativtagere:	Sundheds- og Kulturforvaltningen (tidl. Sundhed og Bæredygtig Udvikling & Skoleforvaltningen (tidl. Skole- og Kulturforvaltningen).
Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen	I forbindelse med tobaksforebyggelsesprogrammet X:IT har der været en dialog med de pågældende skoler omkring erfaringer med røgfri skoletid (som er en del af programmet). Disse erfaringer var baggrunden for, at røgfri skoletid blev skrevet ind i sundhedspolitikken og blev udbredt til alle grundskoler i Aalborg Kommune.
Dialog med andre interne afdelinger:	Løbende dialog med Sundheds- og Kulturforvaltningen og Skoleforvaltningen.
Røgfri arbejdstid:	Der er ikke røgfri arbejdstid i Aalborg Kommune.
Tidsperspektiv fra første initiativ til beslutning:	Cirka 1 år.

Billund Kommune

Status på røgfri skoletid:

Projektplan om forebyggelse af rygestart blev godkendt i Børneudvalget og sendt i høring i elevråd, Forældrebestyrelser og MED udvalg i kommunens grundskoler. Til udvalgs mødet i november blev sagsfremstilling forelagt med høringssvar. Projektplanen for forebyggelse af rygestart hos børn er lige blevet politisk godkendt. Opstart for børn og unge projekter er februar 2019.

Desuden er der udarbejdet en projektplan for forebyggelse af rygestart for ungeområdet, som er godkendt af Ungeudvalget. Projektplanen lægger sig op af Region Syd-danmarks tiltag og tidsramme.

Vedtagelse af røgfri skoletid:

Se ovenfor.

Desuden har en sagsfremstilling med anbefaling om at tilmelde os Partnerskab for Røgfri Fremtid været i Byrådet for endelig godkendelse. Er først godkendt af Børne- og Ungeudvalget samt voksenunderudvalget og er nu vedtaget politisk.

Initiativtagere:

Sundhedsstaben

Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen	Dialogen er gået gennem direktøren for Børne og Ungeområdet og Skolechefen inden sagen er præsenteret for politikerne. Desuden har nogle politikere deltaget på nationale sundhedsdage, hvor tobak har været et emne.
Dialog med andre interne afdelinger:	Ungeområdet i kommunen har været i en omorganisering fase, men de vil være en fremtidig samarbejdspartner
Dialog med andre eksterne aktører:	Vi har afholdt møde med Birthe Navntoft, projektleder for Røgfri Fremtid i Region Syddanmark. Desuden er der afholdt møde med ledere af Erhvervsgymnasie Grindsted og Grindsted Gymnasium. Inden jul 2018 afholdes møder med de resterende ungdomsuddannelser i kommunen.
Røgfri arbejdstid:	Der er ikke indført røgfri arbejdstid i kommunen. MED-udvalg og politikere er positive ift. at godkende røgfri arbejdstid for kommunale medarbejdere fra aug. 2019 – afventer endelig godkendelse.
Tidsperspektiv fra første initiativ til beslutning:	Ca. 5-6 mdr.

Favrskov Kommune

Status på røgfri skoletid:

Byrådet har besluttet, at der fra skoleåret 2018/2019 skal være røgfri skoletid både på og uden for matriklen. Implementeringsprocessen er i gang. Røgfri skoletid gælder både elever og ansatte.

Vedtagelse af røgfri skoletid:

Røgfri skoletid er et element i X:IT indsatsen i folkeskolerne, og X:IT er skrevet ind i handleplanen for sundhedspolitikken. Handleplanen for 2018/2019 blev godkendt i byrådet i maj 2018.

Initiativtagere:

Siden maj 2016 har der været et politisk ønske om at styrke indsatsen på tobaksområdet målrettet de unge mellem 13-20 år. I den forbindelse er der nedsat en styregruppe med bl.a. sundhedschefen og skolechefen.

Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen:

Skolechefen blev præsenteret for X:IT (og herunder røgfri skoletid) på et styregruppemøde i 2017. Sundhedskonsulenten, som samtidig er projektleder på indsatsen målrettet unge og rygning, deltog derefter på et skoleledermøde i november 2017. Her blev X:IT præsenteret, og efterfølgende var der mulighed for at drøfte indsatsen.

X:IT var igen på dagsordenen på et skoleledermøde i marts 2018, og her blev det besluttet, at X:IT med enkelte tilpasninger skulle indføres fra det kommende skoleår.

Det var på daværende tidspunkt politisk besluttet, at der skulle være en styrket indsats på tobaksområdet. Det var en vigtig medspiller i forhold til, at det blev besluttet af arbejde med X:IT.

Dialog med interne afdelinger:

Der har været en god dialog internt i kommunen om, hvem der havde hvilke indsatser på tobaksforebyggelsesområdet. Det medførte en kortlægning af, hvem der har hvilke tobaksforebyggende indsatser hvornår, så X:IT ikke overlappede eksisterende indsatser.

Dialog med andre eksterne aktører:

KB har været brugt meget som sparring

Er der røgfri arbejdstid?

Ja, Favrskov Kommune har haft røgfri arbejdstid siden januar 2016

Tidsperspektiv fra første initiativ til beslutning:

- 2016: Politisk besluttet at styrke indsatsen på tobaksområdet målrettet de unge
- 2017 (efterår): Første præsentation af X:IT og røgfri skoletid på skoleledermøde
- 2018 (forår): Skolechefen besluttede i fællesskab med skolelederne, at X:IT skulle indføres det kommende skoleår
- 2018 (forår): X:IT og røgfri skoletid er med i handleplanen for sundhedspolitikken, som blev godkendt af byrådet
- 2018 (efterår): X:IT og implementeringen af røgfri skoletid er i gang. Røgfri skoletid er gældende fra dette skoleår

Frederiksberg Kommune

Status på røgfri skoletid:

Ingen skoler har aktuelt indført røgfri arbejdstid.

Frederiksberg Kommune har i forbindelse med vedtagelsen af budget 2019, som en samlet Kommunalbestyrelse står bag, besluttet at:

”En røgfri generation”

Partierne ønsker, at der igangsættes fokuserede og tværgående indsatser rettet mod børn og unge med størst effekt for at sikre en røgfri generation. Partierne imødeser oplæg til, hvordan et røgfrit børneliv og skoleliv kan opfyldes, herunder muligheder for indførelse af røgfrie arbejdspladser, hvor der arbejdes med børn og unge.”

Kommunalbestyrelsen tiltrådte den 25. januar 2016. Herefter indstilling fra MED-systemet om en revideret rygepolitik, der indebærer, at MED-organisationen på den enkelte arbejdsplads kan beslutte at arbejdspladsen skal have røgfri arbejdstid.

Der ligger en vigtig skelnen mellem ”røgfri arbejdstid” og ”Røgfri arbejdsdag”. Røgfri arbejdstid betyder at skolens personale må ryge i pauser, ikke på matriklen men i praksis lige uden for matriklen. Røgfri arbejdsdag betyder at både arbejdstid og pauser skal være røgfri.

Vedtagelse af røgfri skoletid:	<p>I henhold til Frederiksberg Kommunes gældende rygepolitik, træffes beslutning om røgfri skoletid af skolebestyrelsen og skolens MED-udvalg.</p> <p>Udmøntningen af beslutningen fra aftalen om Frederiksberg Kommunes budget for 2019 er under planlægning, og forberedes i Sundheds- og Forebyggelsesudvalget der blev oprettet som et tværgående forebyggelsesudvalg fra 1. januar 2018 ved konstitueringen efter kommunalvalget.</p> <p>Processen forventes at omfatte høring af Ungeråd, Fælleselevråd og skolebestyrelser.</p>
Initiativtagere:	Kommunalbestyrelsen.
Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen	Er ikke påbegyndt endnu
Dialog med andre interne afdelinger:	Er ikke påbegyndt endnu
Dialog med eksterne aktører:	Løbende dialog og erfaringsudveksling
Røgfri arbejdstid:	Drøftet i MED-organisationen i 2015. Opfølgende drøftelser i 2018.
Tidsperspektiv fra første initiativ til beslutning:	Første skridt er taget med den samlede kommunalbestyrelse vedtagelse af "Aftale om Frederiksberg Kommunes budget for 2019-2020".

**7 ud
af 10**

unge synes,
cigaretter
skal være dyrere

**Dialogen med skolerne forud for
vedtagelsen:**

Er ikke påbegyndt

Haderslev Kommune

Status på røgfri skoletid:

Der er endnu ikke indført røgfri skoletid i Haderslev Kommune..

Haderslev Kommune har efteråret 2018 indgået partnerskabsaftale med Røgfri Fremtid.

Røgfri arbejdstid:

Det er besluttet at indføre Røgfri Arbejdstid for alle medarbejdere pr. 1/1-2020.

Halsnæs Kommune

Status på røgfri skoletid:

Grundskolerne i Halsnæs Kommune har centralt indført røgfri skoletid.

Vedtagelse af røgfri skoletid:

Den enkelte skole har selv taget initiativ og besluttet røgfri skoletid. En skole har været forgangsskole og indførte det skoleåret 2017/2018. Resten indført skoleåret 2018/2019.

Initiativtagere:

Skolerne selv. På forgangsskolen var det ledelsen der førte an.

Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen

Sundhedsafdelingen har været i dialog med forgangsskolen, hvor der har været en studerende fra sundhedsuddannelse, som var i praktik på skolen og arbejdede med rygning (undervisning og rammer). Sundhedsafdelingen har videreformidlet alle projekter, indsatser og kampagner (fx X:IT) gennem de sidste 3-4 år, til ledelsen på skolerne.

Dialog med andre interne afdelinger:

Ungdomsskolen og SSP.

Dialog med andre eksterne aktører:

Sund By Netværket og KB

Røgfri arbejdstid:

Kommunen har ikke indført røgfri arbejdstid.

Der har ikke været den politiske eller ledelsesmæssige vilje til at indføre det. Kommunaldirektøren meldte i 2016 ud, at områder, afdelinger mv. kunne indføre det som frivilligt forsøg. Der var ikke opbakning i MED-strukturen til røgfri arbejdstid.

Området Sundhed, Idræt og Kultur fik dog efter flere drøftelser indført røgfri arbejdstid i starten af 2017, samme år blev området omorganiseret, og hedder nu Sundhed og Ældre og røgfri arbejdstid er ikke længere en del af området. Det er ikke decideret trukket tilbage, men gået i "glemmebogen".

Holstebro Kommune

Status på røgfri skoletid:

Røgfri skoletid (inkl. røgfri arbejdstid) er indført på alle folkeskoler i Holstebro Kommune pr. 1. august 2018, som en del af X:IT.

Vedtagelse af røgfri skoletid:

X:IT inkl. røgfri skoletid blev besluttet på skoleledermøde i august 2017. Alle skoleledere var enige om at indføre X:IT, økonomi ligger hos skolechefen. Center for Sundhedsfremme og Forebyggelse har en understøttende funktion, eks. med materialer, oplæg for personale, elever og/eller forældre, sparing, ERFA-møder, kontakt til KB m.v. Røgfri arbejdstid blev besluttet i F-Med i juni 2018.

Initiativtagere:

Sundhedsfremme- og forebyggelseskonsulent i samarbejde med skolechefen.

Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen

Dialogen startede på skoleledermøde, hvor sundhedskonsulenten deltog med et oplæg om rygning. Derefter har alle skoler været tilbudt oplæg om tobak og X:IT. I maj 2018 blev der afholdt X:IT workshop, hvor koordinatorene blev uddannet. Skolerne er organiseret i "klynger" bestående af fødeskoler og overbygningsskoler. Idet fødeskolerne (landsbyskoler) ofte er temmelig små er det valgt at X:IT koordinatoren på overbygningsskolen også dækker de fødeskoler, der hører til dem.

Dialog med interne afdelinger:

SSP er orienteret og inddraget. Vi kender hinanden i forvejen pga. samarbejde om erhvervsskoler.

Skolesocialrådgivere, sundhedsplejen, SSP og UU var inviteret til at deltage i X:IT workshopen.

En udviklingskonsulent fra Børn og Unge varetager processen sammen med sundhedskonsulenten

Dialog med andre eksterne aktører:

Der har været tæt dialog med Tenna fra Kræftens Bekæmpelse.

Er der røgfri arbejdstid?

Ja.

Tidsperspektiv fra første initiativ til beslutning:

Beslutningsprocessen var kort. Sundhedskonsulenten kontaktede skolechefen i juni 2017, hvor der blev aftalt møde i august. Muligheden for implementering af X:IT blev fremlagt på skoleledermøde dagen efter, hvor skolelederne i fællesskab besluttede at indføre X:IT på alle folkeskolerne.

Københavns Kommune

Status på røgfri skoletid:

Politisk beslutning om røgfri skoletid skal nu implementeres på alle københavnske folkeskoler og specialskoler. Røgfri skoletid gælder pt. kun elever

Vedtagelse af røgfri skoletid:

Børne- og Ungdomsudvalget vedtog d.15.8.2018 røgfri skoletid på alle københavnske folkeskoler og specialskoler, som træder i kraft d.1.1.2019..

De enkelte skolebestyrelser har ansvar for selv at fastsætte sanktion mhp. håndhævelse.

Røgfri skoletid gælder for alle former for rygning og brug af tobak, herunder cigaretter, e-cigaretter, snus og vandpibetobak.

Initiativtagere:

Jesper Christensen(A), Børne- og Ungdomsborgermester sammen med Socialdemokraterne, Det Konservative Folkeparti og Socialistisk Folkeparti indstillede forslaget i 2018. I 2012 vedtog borgerrepræsentationen en vision om, at København skal være røgfri by i 2025, hvor børn og unge kan vokse op uden at blive generet af røg. En røgfri generation af børn og unge er et vigtigt skridt i dette. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har derfor siden 2016 aktivt arbejdet med at understøtte indførelse af røgfri skoletid på skoler i København, inkl. privatskoler ad frivilligheids vej. Forvaltningen tilbyder en række aktiviteter til skolerne med henblik på at hjælpe dem til at indføre røgfri skoletid. Aktiviteterne kan findes i et aktivitetskatalog "På Vej mod Røgfri Skoletid".

Kataloget indeholder en lang række flerstrengede rygeforebyggende aktiviteter til skolerne, som koblet med regler om røgfri skoletid for eleverne, må forventes at have den bedste effekt.

Tre folkeskoler og otte privatskoler i Københavns Kommune har allerede indført røgfri skoletid.

Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen

Mellem 2015-2016 har der være pilotfase for røgfri skoletid på 5 skoler.

Siden december 2016 har der været frivilligordning for alle privatskoler, folkeskoler, specialskoler (118 skoler) i Københavns skoler og vi har været i dialog med ca. 40 skoler, som frivilligt vil arbejde hen mod røgfri skoletid.

Københavns Fælles Elevråd og Københavns ungeråd skal blandt andet inddrages i processen om implementering af politisk beslutning om røgfri skoletid

Dialog med andre interne afdelinger:

Sundheds og Omsorgsforvaltningen har været i tæt samarbejde med Børne og Ungdomsforvaltningen siden pilotfasen. Samtidig er der opnået politisk involvering af både Børne- og unge området og Sundheds og Omsorgsforvaltningen, bl.a. ved at begge borgmestre var underskriver af katalog over aktiviteter.

Dialog med eksterne aktører:

Røgfri skoletid har siden sin pilotfase været organisatorisk forankret i styregruppen af Røgfri Generation, som består blandt andet af:

Lungeforeningen, Danske Tandplejere, DGI, Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Danske Skoleelever, Københavns Lærerforening, Danske Gymnasieelevernes Sammenslutning, Tandlægeforeningen, Københavns Forældreorganisation.

Siden politisk beslutning har Røgfri Skoletid været især i tæt dialog med Skole og Forældre og Danske Skoleelever.

Røgfri arbejdstid:

Der er 1 folkeskole, der har vedtaget røgfri arbejdsplads samtidig deres vedtagelse af røgfri skoletid.

Tidsperspektiv fra første initiativ til beslutning:

3 år siden pilotfase er startet.

Middelfart Kommune

Status på røgfri skoletid:

Der indføres røgfri skoletid for Middelfart Kommunes folkeskoler senest med indgangen til skoleåret 2019/20. Beslutningen er taget i Skoleudvalget og Sundhedsudvalget okt. 2018.

Vedtagelse af røgfri skoletid:

Politisk vedtaget i Skoleudvalget d. 9/10 2018, i Social- og Sundhedsudvalget d. 11/10 2018 og i Byrådet i november 2018.

Initiativtagere:

Sundhedsafdelingen har været i tæt dialog med skolechefen om emnet

Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen

Tankerne om røgfri skoletid blev præsenteret af sundhedsplanlægger på skoleledermøde i december 2017. En undersøgelse af folkeskolernes indsatser i forhold til tobaksforebyggelse initieredes. Undersøgelsen viste, at alle skoler arbejdede med tobaksforebyggelse i en eller anden grad, men at der ikke blev anvendt ét redskab på tværs af skolerne.

I foråret 2018 var sundhedsplanlægger i tæt dialog med skolechefen i forhold til indførelse af røgfri skoletid. Baggrunden var indgået partnerskab i Røgfri Fremtid, viden fra den nationale Sundhedsprofil samt viden fra Skolesundhedsprofilerne.

- :
- I august 2018 besluttede skolechefen vha. sundhedskonsulent og skolekonsulent at foreslå en proces, hvor skolerne senest ved indgangen til skoleåret 2019/20 indfører Røgfri Skoletid.
- I oktober orienteredes skolelederne på skoleledermøde om forslaget, og der var stor opbakning fra alle skoler. En skole havde allerede indført røgfri skoletid på eget initiativ – mange meldte sig klar til at markedsføre deres skoler som røgfri skoler her og nu.
- Dialog med interne afdelinger:** Sundhedsafdelingen har været i tæt dialog med Skoleafdelingen i forløbet.
- Dialog med andre eksterne aktører:** Der har været dialog med Kræftens Bekæmpelse og Sund By Netværkets tobakstema-gruppe.
- Er der røgfri arbejdstid?** Ja, siden januar 2014
- Tidsperspektiv fra første initiativ til beslutning:** 10 måneder fra røgfri skoletid første gang blev drøftet på skoleledermøde til politisk beslutningstagen/opbakning. Efter planen præsenteres skolelederne i december 2018 for X:IT.
- .
- .

Odense Kommune

Status på røgfri skoletid:

Røgfri skoletid i grundskolen er politisk vedtaget august 2017.

Vedtagelse af røgfri skoletid:

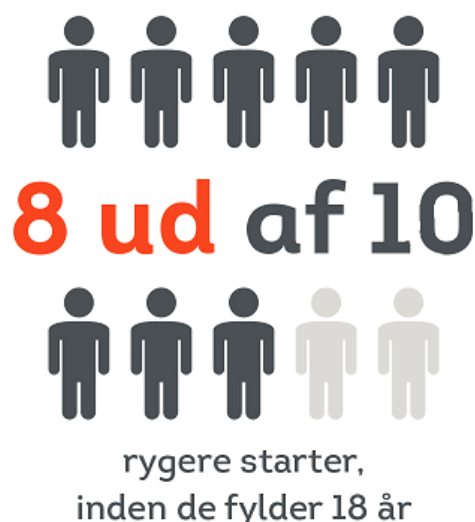
I 2016 etableredes et nyt sundhedsudvalg, hvor bl.a. tobak opprioriteres. Der blev udarbejdet en politisk vision: Odense er røgfrit i 2030 og ingen børn og unge ryger i 2025.

I januar 2017 beslutter Odense Byråd, at alle grundskoler i Odense inden udgang af skoleåret 2018/19 skal have implementeret en fler-

strengt indsats mod tobak. I maj 2017 blev indsatsen politisk vedtaget. Den 31. maj indgik Odense Kommune partnerskab med Røgfri Fremtid. I august 2017 blev indsatser i grundskolen vedtaget politisk.

De flerstrengede indsatser, inspireret af X-IT, omfatter følgende 4 punkter:

(1) Røgfri Skoletid, (2) Undervisning om tobak (8 lektioner årligt pr. klasse i ungemiljøet), (3) Tobaksfri aftaler og (4) Tilbud om ryggestopforløb på skolerne – til dem der ønsker det; lærer, forældre elever.

Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen

Der blev afholdt tre regionsmøder for alle grundskoler i efteråret 2017. Skolernes ledere blev her orienteret om den politiske beslutning vedrørende indførelse af den flerstrengede indsats mod tobak. Herefter fulgte en møderunde, hvor hver enkelt skoleleder + evt. tovholder af tobaksindsatsen blev besøgt af Projekt- og personaleleder samt en konsulent fra Røgfrit Odense. Formålet med møderne var at klæde den enkelte skole samt leder og tovholder på til den flerstrengede indsats. Til møderne var der på forhånd udarbejdet dokumenter til brug under implementeringen af den flerstrengede indsats.

Dialog med andre interne afdelinger:

Vi er i dialog med SSP.

Dialog med eksterne aktører:

Der har i opstartsfasen været kontakt til KB, ligesom at enkelte konsulenter har deltaget i en opstartsworkshop.

Røgfri arbejdstid:

I Odense Kommunes personalepolitik står følgende: Du må ikke ryge i arbejdstiden. Det gælder uanset, om du er til møde/kursus/udflugt væk fra arbejdspladsen, eller om du transporterer dig i det offentlige rum. Du må ryge i selvbetalte pauser, hvis du har en aftale med din leder om det. I Røgfrit Odense anbefaler vi røgfri arbejdstid og det gør vi på baggrund af den evidens, der ligger på området, men det er skoleleder og HR afdelingen i Odense kommune, der inddrages her.

Randers Kommune

Status på røgfri skoletid:	Der er indført Røgfri skoletid i Randers Kommune.
Vedtagelse af røgfri skoletid:	Røgfri skoletid blev indført i Randers Kommune i forbindelse med den rygepolitik, der blev vedtaget af Byrådet januar 2016.
Initiativtagere:	Sundhedsafdelingen, Randers Kommune
Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen	Der var dialog med alle skoler i forbindelse med vedtagelsen i 2016
Dialog med interne afdelinger:	Ungdomsskole SSP
Dialog med andre eksterne aktører:	Sund By Netværket Kræftens Bekæmpelse
Er der røgfri arbejdstid?	Røgfri arbejdstid er indført januar 2016, og rygepolitikken er revideret (strammet) september 2018 til røgfri arbejdstid uden undtagelser
Tidsperspektiv fra første initiativ til beslutning:	Primo/medio 2015 til beslutning januar 2016, til revision september 2018

Silkeborg Kommune

Status på røgfri skoletid:	Der er 18 grundskoler med 7. årgang og op. 7 skoler kun op til 6. årgang. To skoler har indført røgfri skoletid fra skoleåret 2018/19 (én af dem er ungdomsskolens 10. klasse center). Der er dialog med flere skoler, og formodentlig er der 1-2 skoler der indfører det fra 2019/20.
Initiativtagere:	Sundhedsafdelingen
Dialog med skolerne forud for vedtagelsen:	Dialog med de enkelte skoler, da det pt. er op til de enkelte skoler selv at indføre røgfri skoletid. De to skoler der har indført det nu, er på eget initiativ uden sundhedsafdelingens indblanding.
Dialog med andre interne afdelinger:	Skoleafdelingen, Sundheds- og Ældreudvalget (politisk udvalg).
Dialog med andre eksterne aktører:	Kræftens Bekæmpelse
Røgfri arbejdstid?	Der er ikke indført røgfri arbejdstid.

Syddjurs Kommune

Status på røgfri skoletid:

Røgfri skoletid er vedtaget og obligatorisk i alle kommunens grundskoler. Gælder både elever og ansatte.

Vedtagelse af røgfri skoletid:

Familie- og institutionsudvalget behandlede indstillingen på et møde i januar 2017, hvor de besluttede at udskyde beslutningen indtil de havde udtalelser fra relevante aktører (se Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen)

Familie- og institutionsudvalget vedtog d. 29. maj 2017 røgfri skoletid på alle folkeskoler i Syddjurs Kommune fra 1. august 2017.

Initiativtagere:

Chefen for Børn og Læring foreslog røgfri skoletid på opfordring fra en sundhedskonsulent

Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen

Røgfri skoletid blev præsenteret af en sundhedskonsulent på Skolernes Dialogmøde i maj 2017. Der var dog ikke politikere til stede. I referatet fra mødet fremgår det, at der er opbakning til røgfri skoletid.

Dialog med interne afdelinger:

Røgfri skoletid blev præsenteret for DEMO-rådet (Et demokratisk valgt råd bestående af unge i alderen 13-20 år, der arbejder med ungdomspolitiske spørgsmål og ønsker i Syddjurs Kommune). I referatet fra mødet fremgår det, at rådet bakker op om indførelsen af røgfri skoletid. DEMO-rådet sender høringssvar til FI-udvalget som herefter godkender beslutningen om Røgfri Skoletid

Dialog med andre eksterne aktører:

Der har løbende i processen været kontakt til Kræftens Bekæmpelse omkring sparring og konkrete anbefalinger til proces- og tidsplan samt opstartsworkshop.

Er der røgfri arbejdstid?

Politisk beslutning om røgfri arbejdstid for alle kommunalt ansatte i 2014.

Tidsperspektiv fra første initiativ til beslutning:

Ca. 6 måneder fra første politiske indstilling og til beslutningen blev truffet.
Forud for første politiske indstilling arbejdede skolerne med Cool Uden Røg konceptet som en mild opstart i skoleåret 2016/2017

Sønderborg Kommune

Status på i røgfri skoletid pr. 9.10.2018:

Røgfri skoletid ikke vedtaget

Vedtaget kommunal handleplan for tobaksindsatsen for børn og unge. Godkendt september 2017

Målet for indsatsen i Sønderborg Kommuner er, at 25 % færre børn og unge ryger i 2021. Det sikres gennem følgende procesmål:

- Alle 7. og 9. klasser i kommunen modtager undervisning i forebyggelse af rygestart.
- Der gennemføres kampagner og rygestopevents på skoler og ungdomsuddannelser.
- Der tilbydes rådgivning til skoler og dagtilbud omkring strukturelle foranstaltninger med henblik på at reducere muligheden for rygning i skole- og arbejdstiden blandt elever og lærere.
- Der sikres samarbejde mellem House of Health og Sundhedscentret omkring tobaksforebyggelse og rygestop.
- Der sikres samarbejde mellem UngeLiv og Sundhedscentret omkring tobaksforebyggelse og rygestop målrettet unge på ungdomsuddannelser.

Er der røgfri arbejdstid?

Nej

Varde Kommune

Status på røgfri skoletid:

I forbindelse med at Varde Kommune er blevet partner i Røgfri Fremtid er der begyndende opmærksomhed på røgfri skoletid på kommunens folkeskoler.

På baggrund af en drøftelse som skolechefen har haft med skolelederne på overbygningsskolerne omkring røgfri skoletid, er det aftalt at igangsætte en proces som skal fungere som en pilottestning af hvordan der kan indføres røgfri skoletid i hele kommunen. Pilottestningen skal foregå på en enkelt overbygningsskole og vil være i et samarbejde mellem skole- og sundhedsområdet. Der er endnu ikke udarbejdet hverken projekt- eller tidsplan.

Initiativtagere:

Sundhedschefen og skolechefen.

Vejle Kommune

Status på røgfri skoletid:	Det er i en undersøgende proces
Vedtagelse af røgfri skoletid:	Potentielt 2019. Der har i 2018 været drøftelser i Børne- og Familieudvalget. Sagen er nu i høring, og den skal behandles politisk igen primo 2019.
Initiativtagere:	Sundhedsafdelingen har taget initiativ, og der er opbakning fra Børn- og ungeforvaltningen. Børne- og Familieudvalget har bragt det op til politisk behandling.
Dialogen med skolerne forud for vedtagelsen	Høring ultimo 2018 blandt skoleledere, skolebestyrelser og MED-udvalg på baggrund af politisk drøftelse i Børne- og Familieudvalget. Forud for dette har Sundhedsafdelingen foretaget en undersøgelse af rygestatus på samtlige folkeskoler, friskoler og privatskoler, og emnet har været drøftet i Kontaktudvalg.
Dialog med interne afdelinger:	Løbende dialog med Børn- og ungeforvaltningen.
Er der røgfri arbejdstid?	Ikke pt. men emnet drøftes både i en arbejdsgruppe under HR samt i Børne- og familieudvalget i forbindelse med røgfri skoletid.
Tidsperspektiv fra første initiativ til beslutning:	Mindst 12 måneder

Kontakt

Kommune	Navn	E-mail	Tlf.
Aalborg	Anders Schmidt Vinther	anders.vinther@aalborg.dk	25 20 09 27
	Bjarne Jensen	BJEN-skole@aalborg.dk	93 52 00 71
Billund	Margrethe Pedersen	mpe@billund.dk	79 72 73 07
Favrskov	Anne Lyhr Kyed	anky@favrskov.dk	23 41 16 44
Frederiksberg	Addie Just Fredederiksen	adfr01@frederiksberg.dk	28 98 54 04
	Kim Røssell	kiro02@frederiksberg.dk	28 98 00 83
Haderslev	Winnie Holm Lorenzen	wini@haderslev.dk	21 35 96 14
Halsnæs	Christina H. Schneekloth	chhh@halsnaes.dk	47 78 43 78
Holstebro	Susanne Tang	Susanne.tang@holstebro.dk	96 11 48 49
København	Hanako Matsuzawa Larsen	b13t@kk.dk	24 94 91 00
Middelfart	Iben Lykke Eggertsen	iben.lykkeeggertsen@middel- fart.dk	30 5711 83
Odense	Anette Stensgaard	aste@odense.dk	30 30 49 27
	Berit Kudahl Hansen	berkh@odense.dk	23 41 39 82
	Karina Doktor Pedersen	kdokp@odense.dk	23 31 59 23
Randers	Karen Kim Winther	kkw@randers.dk	23 23 64 46
	Jannie Martensen	Jannie.martensen@ran- ders.dk	29 42 40 78
Silkeborg	Marianne Ahrenkiel Søgaard	mas@silkeborg.dk	29 42 99 78
Syddjurs	Louise Morris Jones	lmjo@syddjurs.dk	51 32 82 16
Sønderborg	Rikke Ahrends	riah@sonderborg.dk	88 72 70 63
Varde	Kathrine Bilotft Hansen	kabi@varde.dk	79 94 66 71
Vejle	Tina Staalsen Wagner	tstwa@vejle.dk	20 53 41 81

Tak til alle bidragende kommuner for jeres bidrag til proceskataloget.

Læs mere om røgfri skoletid i grundskolen på <https://www.cancer.dk/roegfriskoletid>

Læs mere om indsatser på vejen mod en røgfri fremtid på www.roegfrifremtid.dk

God arbejdslyst!

